

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4112-12-02/2012
S/12/021

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	S/12/021 - Działalność organów administracji publicznej związana z realizacją inwestycji budowy elektrowni wiatrowej na terenie miejscowości Wola Rafałowska i Malawa
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	1. Zbigniew Rudnicki, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr 82393 z dnia 24.10.2012 (dowód: akta kontroli str.1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Rzeszowie
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Jodłowski, Starosta Rzeszowski (dowód: akta kontroli str.3-4) Stanisław Ożóg, Starosta Rzeszowski w okresie 16.11.2002 r. do 27.11.2006 r. (dowód: akta kontroli str. 343)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ działalność Starostwa Powiatowego w Rzeszowie w badanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ówczesny Starosta Rzeszowski Pan Stanisław Ożóg w dniu 30.05.2003 r. udzielił Spółce „Mega” w Kraczkowej pozwolenia na budowę, zespołu elektryczno-wiatrakowego zlokalizowanego w Woli Rafałowskiej gm. Chmielnik i Malawie gm. Krasne obejmującego urządzenia elektryczno-wiatrakowe szt. 4, sieci kablowe 20 kV, telefoniczne i światłowodowe, stację GPZ WN 20/110 kV, linie kablowe WN 110 kV, oraz zjazdy z drogi powiatowej nr 579, bez wymaganego przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i ewentualnej konieczności sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko.

W związku z rozwojem inwestycji wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, w tym przy pomocy urządzeń wykorzystujących siłę wiatru nasilały się w kraju problemy z lokalizacją tych urządzeń w terenach zasiedlonych, z uwagi

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

na protesty mieszkańców związane z uciążliwością, szczególnie akustyczną tych urządzeń.

W tym celu Rada Ministrów w dniu 13 listopada 2002 r. wprowadziła w życie rozporządzenie z dnia 24 września 2002 r. (Dz. U. Nr 179, poz. 1490), w którym zaliczono instalacje o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m wykorzystujące siłę wiatru do produkcji energii, do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko mogących wymagać sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Wysokość masztów inwestycji objętej wspomnianym pozwoleniem na budowę wynosiła 86 m a łącznie z łopata śmigła 128 m a więc 4 krotnie przewyższała wymienione w rozporządzeniu R.M. 30 m.

Pomimo obowiązywania wymienionego rozporządzenia od ponad pół roku Starosta nie przeprowadził postępowania w sprawie oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, nie zobowiązał Inwestora ani sam nie zlecił opracowania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, mimo takiego obowiązku nałożonego przez przepisy art. 48 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627)

Wobec powyższego, decyzja Starosty Rzeszowskiego Nr AB.7351/11/3/2002 z dnia 30 maja 2003 r. w sprawie pozwolenia na budowę zespołu elektryczno-wiatrakowego, - w ocenie NIK- została wydana z rażącym naruszeniem art. 32 ust.1pkt 1 Prawa budowlanego(Dz. U z 2000 r. Nr 106, poz. 1126 ze zm.),oraz art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, co może stanowić podstawę stwierdzenia jej nieważności na podstawie art.156 § 1 pkt. 2 Kodeksu postępowania administracyjnego.

W ocenie NIK raport oddziaływania na środowisko winien być jednym z podstawowych dokumentów w oparciu, o który Starosta prowadził postępowanie w sprawie wydania pozwolenia na budowę ww. przedsięwzięcia inwestycyjnego, realizowanego w terenie zasiedlonym.

Wydanie pozwolenia na budowę bez przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i bez sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko, było nielegalnym działaniem Starostwa i w skutek protestów mieszkańców w konsekwencji doprowadziło do unieważnienia decyzji pozwolenia na budowę przez Wojewodę Podkarpackiego i wieloletnich procesów, a w przyszłości może być powodem roszczeń odszkodowawczych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Podstawa wydania pozwolenia na budowę zespołu elektryczno-wiatrowego w Woli Rafałowskiej

Opis stanu
faktycznego

Spółka z o.o. „MEGA” Kraczkowa 1125 została założona w dniu 22.07.1997 r., wpis do KRS uzyskała w dniu 31.05.2004 r. Przedmiotem działalności spółki było m.in. – wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej.

Spółka „MEGA” w dniu 22 lutego 2008 r. jako „Zlecający” podpisała ze Spółką „Elektrownie Szczytowo-Pompowe S.A.” z siedzibą w Warszawie przy ul. Ogrodowej 59 a jako „Zarządcą” Umowę Na Zarządzanie Projektem pn.. „Farma Wiatrowa Wola Rafałowska” W umowie Zarządca zobowiązał się m.in. do; zorganizowania i zamknięcia finansowania Projektu, doprowadzenia do budowy, uruchomienia i oddania Farmy na własny koszt w zamian za konwersję na udziały spółki MEGA w przypadku dokapitalizowania spółki MEGA przez Elektrownie Szczytowo-Pompowe.

W dniu 08.03.2010 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział V Gospodarczy ogłosił upadłość Spółki MEGA obejmującą likwidację majątku dłużnika i wyznaczył Syndyka masy upadłościowej.

Następnie w dniu 16.05.2011 r. ten sam Sąd zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku na postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu, z przywróceniem Zarządu Spółki pod nadzorem Nadzorca Sądowego.

W dniu 03.11.2011 r. Rejonowy Sąd w Rzeszowie wydał postanowienie o ukończeniu postępowania upadłościowego Spółki MEGA.

(dowód: akta kontroli str. 7-4))

W dniu 24.04.2003 r. Spółka z o.o. „MEGA” Kraczkowa 1125 złożyła w Starostwie Powiatowym w Rzeszowie 3 wnioski o pozwolenie na budowę dotyczące 3 etapów planowanej budowy zespołu elektryczno-wiatrowego zlokalizowanego w Woli Rafałowskiej Gm. Chmielnik i w Malawie Gm. Krasne .

I etap dotyczył zakresu:

1. Urządzenia elektryczno-wiatrowe (4 sztuki),
2. Sieci kablowe 20 kV, telefoniczne i światłowodowe,
3. Zjazdy z drogi powiatowej nr 579.

II etap obejmował

Ustawienia słupa dwutorowego przystosowanego do zamocowania głowic kablowych i połączenie go przewodami AFL-6 ze słupem dwutorowym odporowo-rozgałęźnym

III etap dotyczył:

1. Stację GPZ WN 20/110 kV z ogrodzeniem,
2. Linie kablowe WN 110 kV,
3. Zjazd z drogi powiatowej nr 579.

Planowana Inwestycja składająca się z 4 wiatraków, stacji GPZ i sieci kablowych, zjazdów z drogi powiatowej. Obiekty zlokalizowane były na terenie gruntów prywatnych inwestora w miejscowościach Wola Rafałowska 2 wiatraki i Stacja GPZ, oraz w Malawie 2 wiatraki. Sieci kablowe były zaplanowane wzdłuż drogi powiatowej nr 579. Dojazd do inwestycji zaplanowano z drogi wojewódzkiej Łańcut-Dynów przez drogę powiatową nr 579 Wola Rafałowska – Malawa. Inwestycja sąsiadowała z gruntami położonymi w miejscowości Cierpisz Gm. Łańcut.

Farma wiatrakowa usytuowana została w terenach zabudowy mieszkaniowej - najbliższy położony budynek mieszkalny znajdował się w odległości 80 m od osi masztu wiatraka.

(dowód: akta kontroli str. 41-81)

Inwestor, Spółka "Mega", występował do Wójta Gminy Chmielnik o ustalenie warunków zabudowy oddzielnie dla każdego etapu.

W dniu 6.11.2002 r. Wójt Gminy Chmielnik wydał Inwestorowi Spółce „Mega” warunki zabudowy decyzją znak UG.7331/48/02 o warunkach zabudowy zagospodarowania terenu dla przedsięwzięcia polegającego na budowie urządzeń elektryczno-wiatrowych i sieci kablowych 20 kV, telefonicznych światłowodowych oraz zjazdów z drogi powiatowej nr 579 w miejscowości Malawa i Wola Rafałowska.

(dowód: akta kontroli str. 43-47)

W dniu wydania warunków zabudowy dla powyższej inwestycji, obowiązywało rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji (Dz. U. Nr 93, poz. 589 ze zm.).

Zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami, na etapie decyzji o warunkach zabudowy nie było wymagane przeprowadzanie oceny oddziaływania przedmiotowej inwestycji na środowisko, gdyż nie zaliczała się ona do szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi ani do inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska ujętych w ww. rozporządzeniu, tj. do obligatoryjnie lub mogących wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

W dniu 13 listopada 2002 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzania raportu oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 179, poz. 1490), które kwalifikowało przedmiotową inwestycję do § 3 ust. 1 pkt 2 lit f ww. Rozporządzenia (instalacje o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m wykorzystujące siłę wiatru do produkcji energii), a więc do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko mogących wymagać sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Rozporządzenie R.M. nie miało wpływu na decyzję o warunkach zabudowy wydanej przez Wójta Gminy Chmielnik, ponieważ w § 5. tego rozporządzenia zapisano, iż *Do spraw wszczętych, a nie zakończonych ostatecznie przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się, nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2003 r., przepisy rozporządzenia, o którym mowa w § 6.*

Wójt Gminy Chmielnik w dniu 7.11.2002 r. a więc w następnym dniu po wydaniu warunków zabudowy UG 7331/48/02 na zamierzenie inwestycyjne polegające na budowie 4 urządzeń elektryczno-wiatrowych i sieci kablowych 20 kV, telefonicznych światłowodowych dla spółki „Mega”, zwrócił się do Starosty Rzeszowskiego o wydanie opinii w sprawie obowiązku sporządzania raportu o oddziaływaniu

przedsięwzięcia: budowa stacji GPZ z liniami kablowymi wysokiego napięcia 110kV na środowisko zgodnie z art. 51 ust. 3 oraz art. 378 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 z 2001 r.)

(dowód: akta kontroli str. 61)

W dniu 19 listopada 2002 r. Starosta Rzeszowski wysłał do Wójta Gminy Chmielnik pismo Oś.7633-62/02, w którym wyraził opinię o konieczności sporządzenia Raportu oddziaływania na środowisko analizując całościowe oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko oraz powiązanie technologiczne inwestycji polegających na budowie jednego z etapów tj. GPZ z liniami kablowymi wysokiego napięcia 110 kV w Woli Rafałowskiej oraz budowie zespołu elektryczno-wiatracznego, obejmującego urządzenia elektryczno-wiatrakowe, szt. 4, sieci kablowe 20kV, telefoniczne i światłowodowe oraz zjazdy z drogi powiatowej nr 579. W opinii Starosty nie wspomniano o konieczności opracowania raportu oddziaływania na środowisko zespołu 4 wiatraków pomimo obowiązywania od dnia 13 listopada 2002 r. stosownego rozporządzenia Rady Ministrów, którym zapis § 3. ust. 3. stanowi, iż *przedsięwzięcia, o których mowa w ust. 1, jeżeli są powiązane technologicznie, kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także gdy jest realizowane przez różne podmioty.*

(dowód: akta kontroli str. 63-67)

Wójt Gminy Chmielnik wydał postanowienie z dnia 25.11.2002 r. UG.7331/48/02 w którym uznał za zbędne opracowanie raportu o oddziaływania budowy stacji GPZ z liniami kablowymi wysokiego napięcia na środowisko, pomijając wyżej przytoczone stanowisko Starosty Rzeszowskiego jako organu właściwego w sprawach ochrony środowiska, tym samym zwolnił inwestora z obowiązku sporządzenia takiego dokumentu.

W uzasadnieniu postanowienia Wójt przywołał „Informację o planowanym przedsięwzięciu” (GPZ z liniami kablowymi wysokiego napięcia 110 kV w Woli Rafałowskiej) opracowaną, na zlecenie Inwestora, we wrześniu 2002 r. przez Biuro Projektowo-Usługowe „EKOL” w Rzeszowie. Opracowanie to zawiera konkluzję o braku zagrożenia polem elektromagnetycznym i promieniowaniem, o niewystępowaniu ponadnormatywnych wartości pola elektrycznego i magnetycznego

(dowód: akta kontroli str. 69-81)

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627) organ właściwy do wydania pozwolenia na budowę, w tym przypadku Starosta Rzeszowski, zobowiązany był do przeprowadzenia postępowania w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ewentualnej konieczności sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko. Rozwiązania budowlane przed wydaniem pozwolenia na budowę winny być, zgodnie z art. 48 ust. 2 ww. ustawy, uzgodnione z właściwym organem ochrony środowiska oraz właściwym inspektorem sanitarnym.

Starosta Rzeszowski w dniu 29.04 2003 r. wszczął postępowanie administracyjne w sprawie udzielenia pozwolenia na budowę zespołu elektryczno-wiatrakowego

zlokalizowanego w Woli Rafałowskiej i Malawie obejmującego urządzenia elektryczno-wiatrowe (szt. 4), sieci kablowe 20 kV, telefoniczne i światłowodowe oraz zjazdy z drogi powiatowej nr 579.

O wszczęciu postępowania powiadomiono prawidłowo 28 stron w tym 22 osoby fizyczne.

(dowód: akta kontroli str. 83-85)

W dniu 30.05.2003 r. Starosta Rzeszowski wydał Spółce z o.o. „Mega” Kraczkowa 1125 Decyzję Nr AB.7351/11/3/2003, którą zatwierdził projekt budowlany i wydał pozwolenie na budowę obejmujące zespół elektryczno-wiatrakowy zlokalizowany w Woli Rafałowskiej gm. Chmielnik i Malawie gm. Krasne obejmujące urządzenia elektryczno-wiatrakowe szt. 4, sieci kablowe 20 kV, telefoniczne i światłowodowe oraz zjazdy z drogi powiatowej nr 579 na działkach nr 1351/1, 1234/13, 1334/14 1352/1, 1217 położonych w Woli Rafałowskiej oraz działkach nr ewid. 3441, 3461, 3460, 328/3 położonych w Malawie.

(dowód: akta kontroli str. 87-91)

W dniu 30.05.2003 r. Starosta Rzeszowski na wniosek Spółki „Mega” zatwierdził projekt i wydał pozwolenie na budowę dla dwu kolejnych etapów dotyczących planowanego zamierzenia zespołu elektrowni wiatracznej a mianowicie: decyzją AB.7351/11/5/2003 udzielono pozwolenia na budowę obejmującą ustawienia słupa dwutorowego przystosowanego do zamocowania głowic kablowych i połączenie go przewodami AFL-6 ze słupem dwutorowym odporowo-rozgałęźnym na działce nr 1234/12 w Woli Rafałowskiej następnie decyzją nr AB.7351/11/4/2003 udzielono pozwolenia na budowę obejmującą stację GPZ WN 20/110 kV, ogrodzenie stacji, linie kablowe WN 110 kV i zjazd z drogi powiatowej nr 579 na działkach nr ewid. 1234/14, 1234/13, 1217 położonych w Woli Rafałowskiej.

O wydanej decyzji Starostwo powiadomiło 29 stron w tym 22 osoby fizyczne.

Żadna ze stron nie odwołała się od decyzji pozwolenia na budowę.

Decyzja stała się ostateczna w dniu 31.07.2003 r.

(dowód: akta kontroli str. 93-99)

Starosta przyjmując wniosek o wydanie pozwolenia na budowę nie żądał od Inwestora uzupełnienia wniosku o Raport oddziaływania na środowisko, o którym była mowa w jego piśmie z dnia 19 listopada 2002 r.

Brak takiego żądania wyjaśnił Pan Józef Jodłowski Starosta Rzeszowski podając, że: *.....przedmiotowe pozwolenie na budowę zostało wydane w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy Wójta Gminy Chmielnik z dnia 06.11.2002 r. znak: UG.7331/48/02..*

W momencie wydawania decyzji o warunkach zabudowy obowiązywało rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji (Dz. U. z 1998 r. Nr 93, poz. 589), w świetle którego elektrownie wiatrowe nie zaliczały się do inwestycji szczególnie szkodliwych dla

środowiska i nie wymagały przeprowadzania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, stosownie do art. 46 ust. 1 Prawo ochrony środowiska.

Pozwolenie na budowę przedmiotowych wiatraków zostało wydane 30 maja 2003r., a więc w okresie w którym obowiązywały już przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 września 2002r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz.U.2002.179.1490), zgodnie z którymi należało zakwalifikować w/w inwestycję do przedsięwzięć znacząco oddziaływujących na środowisko i wymagających sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Jednakże ze względu na § 5 w/w rozporządzenia stwierdzający „Do spraw wszczętych, a nie zakończonych ostatecznie przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się, nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2003 r., przepisy rozporządzenia, o którym mowa w § 6” (rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji (Dz. U. z 1998 r. Nr 93, poz. 589)), tutejszy Urząd sprawę realizacji przedmiotowej inwestycji rozpatrywał w sposób całościowy. Jako początek prowadzenia sprawy potraktowano moment złożenia wniosku przez Inwestora o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, w związku z powyższym uznano że na w/w inwestycję nie jest wymagane przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Takie stosowanie przepisów intertemporalnych wynikało z powszechnie wówczas stosowanej wykładni. Praktyka stosowania powyższych przepisów zmieniła się w późniejszym okresie, czego wynikiem była decyzja stwierdzająca nieważność.

(dowód: akta kontroli str. 101-107)

Zespół Elektryczno-wiatrowy na który zostało wydane pozwolenie na budowę składał się z 4 siłowni wiatrowych typu ENERCON E-66/18.70 o mocy znamionowej 1,8 MW o wysokości masztu 86 m każdy wyposażony w 3 łopatkowe śmigła o średnicy 70 m.

Od decyzji Starosty o pozwoleniu na budowę strony nie składały odwołań w ustawowym terminie. Dopiero w miesiącu lutym.2009 r. właściciele nieruchomości położonych w Malawie i Woli Rafałowskiej wystąpili do Wojewody Podkarpackiego o sprawdzenie prawidłowości udzielonego pozwolenia na budowę zespołu elektrowni wiatrowych, czując się poszkodowanymi w wyniku tej decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 109-111)

Skarżący powołali Stowarzyszenie na Rzecz Praworządności i Ochrony Środowiska w Woli Rafałowskiej, który występował w imieniu poszkodowanych.

Skarżący a także powyższe Stowarzyszenie w swoich wystąpieniach do Wojewody Podkarpackiego, Samorządowego Kolegium Samorządowego, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, a następnie do sądów administracyjnych podnosili, iż brak przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania inwestycji na środowisko nie pozwoliło na określenie obszaru oddziaływania i rodzaju i zasięgu

zagrożeń ani ich parametrów. Poszkodowanymi czuli się nie tylko mieszkańcy bezpośrednio sąsiadujący z obiektami inwestycji ale również właściciele działek położonych w dalszej odległości przez co nie byli traktowani jako strony. Zdaniem skarżących w sąsiedztwie budowanych wiatraków mogą występować zagrożenia zdrowia mieszkańców przez przekroczenie dopuszczalnych norm hałasu, powstawania schorzenia tzw. syndromu wiatrakowego wywołanego migotaniem cienia i oddziaływania hałasu, a także zagrożenia zrzucanym lodem na zagrody i drogę powiatową, może również występować szkodliwe dla mieszkańców niebezpieczeństwo emitowania tzw. infradźwięków o częstotliwości poniżej 20Hz oddziałujących na obszarze o średnicy 1 km.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie w dniu 30.12.2009 r. w piśmie RDOŚ-18-WOŚ-6617-1-240/09/ah wyraziła stanowisko w sprawie wydania przez Wójta Gminy Chmielnik warunków zabudowy, następnie wydania przez Starostę Rzeszowskiego pozwolenia na budowę zespołu elektryczno-wiatracznego. Zdaniem RDOŚ Wójt Gminy Chmielnik powinien uwzględnić stanowisko Starosty Rzeszowskiego jako organu ochrony środowiska, niemniej jednak posiadał kompetencję do zwolnienia Inwestora z obowiązku sporządzenia Raportu o oddziaływaniu inwestycji polegającej na budowie GPZ z liniami kablowymi wysokiego napięcia 110 kV. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ewentualnej konieczności sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko spoczywał na Staroście Rzeszowskim, jako organie właściwym do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę.

(dowód: akta kontroli str. 113-124)

Skarżący zlecieli opracowanie „Raportu o oddziaływaniu na środowisko zespołu elektrowni wiatrowych zlokalizowanego na gruntach wsi Wola Rafałowska i Malawa”. Celem opracowania było określenie obszaru geograficznego o znaczącym oddziaływaniu inwestycji; w tym hałasu, cienia, rzutu lodem.

W miesiącu czerwcu 2009 r. raport powyższy opracował uprawniony specjalista dr inż. Tadeusz Dzierżak.

W podsumowaniu raportu autor stwierdza, że:

1. Poziom hałasu od przedmiotowej inwestycji zostanie przekroczony na poziomie 50 dB na powierzchni ok. 17 ha i objemie 5 domów mieszkalnych położonych w odległości od 80 do 160 m od osi masztu wiatraka.
2. Poziom hałasu od przedmiotowej inwestycji zostanie przekroczony na poziomie 45 dB obejmuje strefę o promieniu 200 m od osi wiatraka, zajmuje ok. 45 ha i dotyczy ponad 170 działek i wchłania 8 budynków mieszkalnych.
3. poziom hałasu od przedmiotowej inwestycji zostanie przekroczony na poziomie 40 dB na powierzchni ok. 150 ha i objemie swym oddziaływaniem ponad 30 budynków mieszkalnych a także 700 różnych działek.
4. Zagrożenie rzutu lodem sięgać będzie na odległość do 600 m. podczas użytkowania oblodzonych elektrowni, oraz 120 m podczas ich postoju w fazie oblodzenia. Szczegółne zagrożenie zachodzi dla użytkowników drogi powiatowej nr 589.
5. Odczuwalne migotanie cienia występować będzie w odległości do 600 m od każdej elektrowni a w pierwszych miesiącach roku nastąpi nawet ich nakładanie się

6. Migotanie w połączeniu z hałasem spotęguje odczuwalność oddziaływania elektrowni wiatrowych mogący spowodować schorzenia typu „Syndrom wiatrakowy”(choroby psychiczne, utrata równowagi, zaniki świadomości itp.)

7. W przypadku przedmiotowych elektrowni należało zachować odległość buforową (bez zabudowań mieszkalnych, dróg publicznych) wynoszącą ok. 1000 m od każdej elektrowni celem uchronienia ludzi od szkodliwego hałasu, cienia i rzutu lodem.

Opracowanie powyższe wykazuje zagrożenia szkodliwego wpływu tak zlokalizowanej Farmy wiatrowej na mieszkańców i potwierdza konieczność sporządzenia raportu oddziaływania inwestycji na środowisko na etapie wydawania pozwolenia na budowę.

(dowód: akta kontroli str. 135-137)

W dniu 13.03.2009 r. Podkarpacki Urząd Wojewódzki wszczął z urzędu postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji Starosty Rzeszowskiego z dnia 30.05.2003 r. nr AB.7351/11/3/2003 zatwierdzającej projekt budowlany i wydającej pozwolenia na budowę dla Spółki "Mega" obejmujące zespół elektryczno-wiatrakowy zlokalizowany w Woli Rafałowskiej, obejmujące urządzenia elektryczno-wiatrakowe szt. 4, sieci kablowe 20kV, telefoniczne i światłowodowe oraz zjazdy z drogi powiatowej nr 579.

W dniu 27.03.2009r. Wojewoda Podkarpacki postanowieniem I.III.7144-18/209 wstrzymał z urzędu wykonanie decyzji Starosty Rzeszowskiego z dnia 30.05.2003 r. nr AB.7351/11/3/2003.uzasadniając iż Starosta Rzeszowski wydał pozwolenie na budowę zespołu elektryczno - wiatrakowego bez uprzedniego przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, czym naruszył w/w wymagania art. 46 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Na powyższe postanowienie Wojewody zażalenie do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego w dniu 03.04.2009 r. złożył pełnomocnik Inwestora.

Następnie decyzją I.III.7144-18/2/09 z dnia 08.04.2009 r. Wojewoda Podkarpacki postanowił stwierdzić nieważność decyzji Starosty Rzeszowskiego z dnia 30.05.2003 r. znak AB.7351/11/3/2003. W uzasadnieniu postanowienia Wojewoda podał, iż do tego przedsięwzięcia konieczne było przed wydaniem pozwolenia na budowę, przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, czego organ nie dokonał. Uchybienie to pozostaje w oczywistej sprzeczności z ustawowym obowiązkiem wynikającym wprost z treści artykułu 32 ust.1 ustawy Prawo budowlane oraz art. 46 ust. 1 Prawo ochrony środowiska, co uznać należy za rażące naruszenie prawa.

(dowód: akta kontroli str. 235-251)

Od Decyzji Wojewody Podkarpackiego I.III.7144-18/2/09 z dnia 08.04.2009 r. stwierdzającej nieważność decyzji Starosty Rzeszowskiego pozwolenia na budowę zespołu elektryczno-wiatracznego odwołał się do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego za pośrednictwem pełnomocnika Inwestor – Spółka „Mega”.

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego decyzją DOA/ORZ/711/738/09 z dnia 09.06.2009 r. uchylił zaskarżoną decyzję w całości i odmówił stwierdzenia nieważności decyzji Starosty Rzeszowskiego z dnia 30.05.2003 r. znak AB.7351/11/3/2003 stwierdzając, iż faktycznie decyzja Starosty narusza art. 32 ust. 1 ustawy Prawo budowlane w zw. z art. 46 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska

to jednak w ocenie GINB, naruszenie to nie ma charakteru rażącego co nie powoduje eliminacji powyższej decyzji z obiegu prawnego.

(dowód: akta kontroli str. 253-270)

Na decyzję DOA/ORZ/711/738/09 z dnia 09.06.2009 r. Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego uchylającą decyzję Wojewody Podkarpackiego stwierdzającą nieważność pozwolenia na budowę skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w dniu 14.07.2009 r. złożyły 3 osoby z grona skarżących.

W dniu 08.03.2010 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział V Gospodarczy ogłosił upadłość Spółki MEGA obejmującą likwidację majątku dłużnika.

Z dniem 8.03.2010 r. MEGA działa jako „MEGA spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej” z wyznaczonym Syndykiem.

W wyroku z dnia 10.03.2010 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił zaskarżoną decyzję GINB, stwierdził że zaskarżona decyzja nie podlega wykonaniu do czasu uprawomocnienia się wyroku, zasądził od GINB na rzecz skarżących zwrotu kosztów postępowania sądowego.

W uzasadnieniu wyroku WSA w Warszawie stwierdził iż decyzja Starosty Rzeszowskiego z dnia 30.05.2003 r. została wydana z ewidentnym naruszeniem art. 32 ust. 1 ustawy Prawo budowlane w zw. z art. 46 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska

dowód: akta kontroli str. 271-292)

Na wyrok WSA w Warszawie z dnia 10.03.2010 r. złożył skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie inwestor Spółka „Mega” w upadłości reprezentowana przez adw. Jacka Dubois „Pociej, Dubois, i Wspólnicy. Kancelaria adwokacka” Sp. j. zaskarżając w całości wyrok WSA..

W skardze pełnomocnik Spółki MEGA w upadłości adw. Jacek Dubois m.in. podnosił, że wyrok WSA został wydany po dacie upadłości Spółki MEGA (8.03.2009 r.) a więc pełnomocnictwo do spraw spółki od tej daty winien mieć ustanowiony Syndyk masy upadłościowej a nie poprzedni pełnomocnik.

W dniu 20.04.2011 r. Naczelny Sąd Administracyjny wydał wyrok, w którym uchylił wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie.

NSA zważył, iż należało skargę kasacyjną uwzględnić

Sprawa jest w toku, wg uzyskanych informacji termin rozprawy w Wojewódzkim Sadzie Administracyjnym w Warszawie przewidywany jest na styczeń 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 293-334,15-31)

Wszystkie organy biorące udział w procedowaniu w powyższej sprawie, poza Starostwem Powiatowym, uznawały naruszenie prawa przez Starostę Rzeszowskiego przy udzieleniu pozwolenia na budowę Spółce „Mega” w zakresie

art. 32 ust. 1 ustawy Prawo budowlane w zw. z art. 46 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Strony reprezentowane przez Inwestora Spółkę „Mega” oraz GINB prezentują pogląd, iż naruszenie prawa przez decyzję Starosty nie ma charakteru rażącego naruszenia przez to nie powinno być wycofane z obiegu prawnego.

Strony te podnoszą również aspekt racji ekonomicznych i gospodarczych wywołanych przez unieważnienie pozwolenia na budowę, przez co rozumie się poniesione przez inwestora koszty oszacowane przez pełnomocnika Sp. Mega w piśmie procesowym z dnia 19.09.2011 r. adresowanym do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na kwotę 58 milionów złotych, które to w przypadku unieważnienia pozwolenia na budowę mogą być stratą Inwestora, a zarazem mogą powodować roszczenia odszkodowawcze.

(dowód: akta kontroli str. 337-339)

Organy uczestniczące w procedurze odwoławczej nie brały pod uwagę argumentów merytorycznych dotyczących bezpieczeństwa sąsiedztwa farmy wiatrowej i uciążliwości akustycznej dla zabudowań w sąsiedztwie wiatraków, które winno być ujęte w ocenie oddziaływania inwestycji na środowisko a wykazane w pismach osób protestujących na podstawie uzyskanego własnym sumptem raportu oddziaływania na środowisko.

Aktualnie obowiązujące w Polsce przepisy dotyczące lokalizacji farm wiatrowych odnoszą się tylko do wartości akustycznych emitowanych przez wiatraki.

Nie ma zatwierdzonych żadnych norm odległości wiatraków od siedlisk ludzkich. Jedynymi danymi, które mogą ograniczać odległość wiatraka jako źródła emisji dźwięku jest analiza akustyczna.

Ograniczenia przestrzennych lokalizacji stacji wiatrakowych, a także ustalenia ich odległości od siedzib ludzkich mogą być jedynie wprowadzone przez gminy w uchwalanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Pełna analiza zagadnienia zagrożenia niesionego przez lokalizację farmy wiatrowej w terenie zabudowanym przed udzielonym pozwoleniem na budowę byłaby znana w przypadku opracowania oceny oddziaływania na środowisko, czego Starostwo nie dokonało, co z kolei winno mieć wpływ na wydanie decyzji pozwolenia na budowę.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów..... **dnia 3 stycznia 2013 r.**
miejscowość data

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Zbigniew Rudnicki
Doradca techniczny

Dyrektor
Stanisław Sikora

.....
podpis

.....
podpis